

XVIII. Museolautakunta.

Museolautakunnan kertomus vuodelta 1912 oli seuraavansisältöinen:

Joulukuun 22 päivän kokouksessa vuonna 1911 valitsi kaupunginvaltuusto lautakunnan jäseniksi vuosiksi 1912—14 filosofiantohtorit Reinh. Hausenin ja K. K. Meinanderin sekä arkkitehti M. Schjerfbeckin, jotka keskuudestaan valitsivat filosofiantohtori Hausenin lautakunnan puheenjohtajaksi. Sittenkun kaupunginvaltuusto helmikuun 27 päivänä 1912 oli Helsingin kaupungin museon johtajaksi valinnut filosofiantohtori Meinanderin, valittiin hänen sijaansa uudeksi jäseneksi lautakuntaan kaupunginasemakaava-arkkitehti Bertel Jung. Filosofiantohtori Meinander on sittemmin omasta pyynnöstään vapautettu toimestaan tämän vuoden lopusta lukien; uutta johtajaa ei kaupunginvaltuusto vielä ole valinnut.

Lautakunta on kuluneena vuonna hoitanut muinaismuistolautakunnalta perinnöksi saamaansa tehtävää hankkia kuvia sellaisista rakennuksista, kadunvarsista ja kaupunginosista, joihin läheisessä tulevaisuudessa tehdään oleellisia muutoksia, ja on sitä varten kaupunginasemakaava-arkkitehdin ohjeitten mukaan valokuvauttanut erittäinkin kaupunginalueen pohjoispuolen, Töölön, Sörnäsän, Kallion ja Fredriksperin osia. Yhtärinnan tämän kanssa on edelleen koottu valokuvia kaikista kaupunginosista, tällä kertaa erittäin Kaivopuistosta, Merisatamasta ja Ruoholahdesta sekä Kaisaniemestä. Raatihuoneessa oleva kaupunginvaltuuston entinen kokoussali ja maistraatin istuntosali on sekä valokuvattu että kaupunginvaltuuston myöntämällä 500 markan määrärahalta mitattu ja sekä rakennustaiteellista puolta että koristeita silmällä pitäen piirustamalla jäljennetty. Sitä varten on neiti Signe Brander lautakunnan käytettäväksi vuoden varrella ottanut 158 valokuvalevyä. Samoin kuin aikaisemminkin on kaupungin rakennuskonttori korvauksetta piirättänyt asemapiirroksat valokuvajäljennöksiin. Lautakunnalla on nykyään omia valokuvia 831.

Suurin osa lautakunnan toiminnasta on kuitenkin kohdistunut

uuteen Helsingin museoon. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt museon huoneistoksi luovuttaa Hakasalmen huvilan alakeroksen, jota vastoin taideteollisuusyhdistys edelleen saisi käyttää yläkerrosta, on huvila ja sen kaksi vahtimestarin asunnoiksi käytettyä siipirakennusta rahatoimikamarin toimesta perinpohjin korjattu, jolloin etusijassa pari kosteuden vioittamaa muurinosaa on kokonaan muurattu uudestaan sekä lämpöjohto teetetty rakennukseen, joka ulkoa on rapattu ja maalattu sekä sisältä perinpohjin siistitty. Näiden töiden johdosta, jotka kuitenkin nyttemmin on kokonaan loppuun suoritettu eivätkä enää häiritse näiden kahden museon toimintaa, voitiin museo vasta joulukuun 15 päivänä 1912 avata yleisölle. Helsingin kaupungin museon järjestämistä ja esineiden hankkimista siihen jatkui kuitenkin keskeyttämättä sekä kesällä että syksyllä. Helsingin kuvain runsaat kokoelmat järjestettiin lasiovilla varustettuihin isoihin kuvakaappeihin vaihtelevia näyttelyjä varten. Lautakunnan hoitoon jo vuonna 1911 jätetty Furuhjelmin taulukokoelma sijoitettiin erikseen kahteen huoneeseen museossa. Uutena osastona tuli lisää muotokuvakokoelma, jonka alkuna olivat eräät aikaisemmin raatihuoneella säilytetyt öljymuotokuvat, niiden joukossa kaksi isoa muotokuvaa Kaarle XII:sta ja yksi Augustin Ehrensvärdistä. Näiden lisäksi hankittiin kaupunginvaltuuston myöntämällä erityisellä 600 markan määrärahalla kaksi jäljennöstä, toinen J. A. Ehrenströmin ja toinen C. L. Engelin muotokuvasta ja siten alulle pantuun jäljennöskokoelmaan on vuoden lopulla tullut lisää Kaisaniemen perustajattaren Kaisa Wahlundin muotokuva, jota paitsi Aurora Karamsinin ja C. W. I. Sundmanin muotokuvat ovat tekeillä. Jäljennökset on tehnyt rouva Signe Tandefelt. Edelleen on museo entisiltä Suomen luotsilaitoksen upseereilta ja virkamiehiltä saanut vastaanottaa kenraali N. Sjömanin muotokuvan, joka alkuaan oli aiottu sijoittaa luotsihallitukseen, kuitenkin sillä ehdolla että se luovutettaisiin Helsingin kaupungin museolle, siinä tapauksessa että mainittu virasto muuttuisi epäkansalliseksi.

Paitsi mainittuja muotokuvia sai lautakunta museoon raatihuoneesta erinäisiä muita vanhempia esineitä, niiden joukossa pari vanhaa kaupunginlippua, kaupungin kuuluttajan tai muun semmoisen virkapuvun ja varusteen, palokaluja sekä noin 600 nauhaa, jotka olivat olleet kiinnitettyinä Aleksanterinpatsaan juurelle helmi—huhtikuulla 1899 ja Lönnrotinpatsaan juurelle huhtikuun 9 päivänä 1902 laskettuihin seppeleihin. Näiden esineiden vaivaloisen järjestämisen ja kuntoonpanon, muun muassa lippuihin kiinnitetyn harsokankaan korjauksen ja vuorauksen, on suorittanut neiti Martha Schauman, joka on kansallismuseossa perehtynyt tuollaisiin töihin.

— Sen johdosta että kaupunginvaltuusto on osottanut runsaskäti-syyttä, kun museoon on ollut hankittava suurempia esineitä, on museoon vuoden varrella saatu kokoelma Helsingin kaupunginvaltuuston asiakirjoja vuosilta 1874—1908, kaikkiaan 24 nidosta, ja kaupungin tilastokonttori on museolle antanut kertomukset Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta vuosilta 1888—1907 ja Helsingin kaupungin tilastollisen vuosikirjan vuosilta 1905—09, kaikkiaan 25 nidosta. Edelleen on museoon ostettu ja lahjoitettu pienempiä esineitä; viimeksi mainituista on museon ollut kiittäminen rautatienvirkamies K. E. Boijeria, rehtori M. Brenneriä, filosofianmaisteri B. Cederhvarfia, luutnantti Aug. Fabritiusta, rouva I. von Gerickeä, filosofiantohtoreja A. Hackmania ja Reinh. Hausenia, rouva Wilhelmina Lackmania, neiti Anna Lindströmiä, filosofiantohtori K. K. Meinanderia, presidentinleski N. Procopéta, hovioikeudenneuvos W. Salingreä, konsuli Gösta Sundmania ja valtioneuvoksetar A. Öhmania. Museon esineluku on nykyään, lautakunnan omia valokuvia sekä mainittuja seppelten nauhoja lukuunottamatta, 293, joiden lisäksi tulee 934 värikuvaa, 58 kirjaa ja 14 arkistonumeroa.

Kansallismuseossa talletettavaksi on lautakunta vastaanottanut, paitsi paria pienempää esinettä, museon Nautica-kokoelman ja kaksi Topelius-huonetta Koivuniemeltä, jota paitsi niinkään kansallismuseoon sijoitetulle farmaseutiselle museolle on annettu huone Hakasalmen huvilasta. Lautakunta on katsonut toistaiseksi, Helsingin museon omien kokoelmain vielä ollessa pieniä, voivansa luovuttaa huoneet näille kokoelmille, jotka epäilemättä tuntuvasa määrässä hyödyttävät kaupungin museotakin herättämällä mielenkiintoa ja kehottamalla lahjoittamaan samantapaisia esineitä kuin näytteille pannut ovat.

Lautakunnan määräraha vuodeksi 1912, lukuunotettuna museon johtajan, lämmittäjän ja ylimääräisen vartijan palkat, on ollut 4,350 markkaa, minkä lisäksi tulevat mainitut kaupunginvaltuuston eri tiloissa myöntämät ylimääräiset määrarahat. Museon tilit osottivat vuoden päättyessä säästöä Smk 295: 41.
